

Birleşik Alman Grevi ve Sonrası

Ecz. Levent KAMACIK

Birleşik Alman İlaç Fabrikası İşverenleri ile toplu sözleşme görüşmelerini bir süre sürdüren Petrol-İş Sendikası; Disiplin Kurulu üyelerinin sayısal çoğunluğunun (5:3) şeklinde işçi çoğunluğunda olması ve Disiplin Kurulu kararlarına itiraz yolunun açık olması isteğine, işverenin karşı çıkması sonucu görüşmeler çıkmaza girince grev kararı alıyor ve 17 Eylül 1985 tarihinde BİFA işyerlerinde grev başlatıyordu. Buna karşılık İşveren lokavt izni alıyor, fakat uygulamaya koymuyordu.

İşçi ile herhangi bir parasal nedene dayanmayan, grevin 1. ayında, BİFA İşvereni, 17 Ekim 1985 tarihinde gazetelere verdiği yarım sayfa ilanlarda,

«Sayın tıp mensuplarına, eczacı meslekdaşlarımıza ve ecza deposu sahibi sayın müşterilerimize;

DUYURU

Bilindiği üzere takriben 30 yıldan beri şirketimiz, ürettiği hayati önemi haiz ilaçları ile, ülkemizin ve değer-

li halkımızın sağlık gereksinimine büyük ölçüde katkıda bulunmuş ve bu süre içerisinde verdiği hizmetlerden dolayı sizlerin de güvenine mazhar olmak şerefine erişmiştir. Bize gösterdiğiniz bu güvenden dolayı sizlere teşekkürü borç biliriz.

Ancak, işyerimizde Grev kararı alınmış olup, 17 Eylül 1985 tarihinden bu yana Grev uygulaması süregelmektedir.

Grev uygulamasının başlangıcından buyana piyasada ilaç darlığının çekilmesini teminen, stoklarımız elverdiği ölçüde talepleri karşılamaya çalıştık ve bu hususta elimizden geleni yaptık.

Piyasada ürettiğimiz ilaçların darlığının çekilmemesi için gösterdiğimiz bu çabayı, bu kez, Grevin uzun süre devam etmesi olasılığını dikkate alarak, ürettiğimiz ilaçları geçici olarak yapacağımız ithalat ile sürdürmeyi planlamış bulunuyoruz. Gösterdiğimiz olağanüstü çabaya rağmen, herhangi bir ilacımızın piyasada

* İzmir Eczacı Odası Yönetim Kurulu Üyesi

da eksikliği görüldüğü takdirde durumu anlayışla karşılayacağımızı ümit eder, arzu edilmeyen bu durumdan dolayı sizlerden şimdiden özür dileriz.

Saygılarımızla»

diyerek, gerek T.E.B.'nin, gerekse 3. Bölge İzmir Eczacı Odası'nın özünde karşı olduğu ilaç ithalatına işyerlerindeki grevi gerekçe göstererek göz kırpyordu. Gerçektende toplu sözleşmede uzlaşma sağlanarak sonuca ulaşmaktansa, ithalat yolunu çalıştırmayı yeğleyerek ilginç bir tavır sergileyen Birleşik Alman İlaç Fabrikaları'nın ilanına ertesi gün (18.10.1985) Hürriyet Gazetesi'ndeki «Günün Yazısı» başlıklı köşesinde OKTAY EKŞİ, «Masumane» adlı yazısı ile yeni bir yorum getiriyordu. Oktay Ekşi, Birleşik Alman İlaç Fabrikaları'nın ilan metnini köşesine aldıktan sonra,

«İlk bakışta fevkalade masum bir ilan... Çünkü işveren oturmuş düşünmüş, «Biz» demiş «halkın sağlığı ile doğrudan doğruya ilgili bir sektörde çalışıyoruz. İşçi ile aramızda ihtilaf var diye, tutup da halkın sağlığı ile oynayacak değiliz ya...

Elimizde ne kadar stoklanmış ilaç varsa, onu piyasa-

ya süreriz. İhtiyacı karşılarız. Ama zaman geçmiş, yani 1 ay içinde «grev» sorununu çözememiş. Bu durumda söz konusu «sorumlu» işveren ne yapar? Hemen gazetelere ilan verir ve halkı uyarır, der ki «Ey ahali, siz farkında değilsiniz ama istediğiniz ilaçları artık biz üretmiyoruz. O nedenle yarın karşımıza çıkipta bizi neden ilaçsız bıraktın, demeyin...»

Bu kadar sorumlu, bu kadar dikkatli bir ilaç üreticisine ne dersiniz? Sadece teşekkür edersiniz değil mi? Edersiniz ama yukarıdaki değerlendirme eğer doğru ise...

Oysa, bize kalırsa o sadece madalyonun birinci yüzünde görünendir. İkinci yüzünde başka şey vardır.

Ne mi?

Söyleyelim: Eğer söz konusu işvereni nasıl derdi halkı birtakım ilaçlardan mahrum etmemek olsa, bu kadar gü-rültü patırtı çıkarmaya, gazetelere ilanlar verip milyonlar dökmeye lüzum kalmadan da o ilaçları ithal eder, ihtiyacı karşılardı.

Hem bu ithalat nedeniyle hiçbir zararı da olmazdı.

Çünkü, ilaç dünyasının il-

ginç gerçeklerinden biri şu: Siz eğer bir yabancı firmanın buradaki mümessili iseniz, onun ilaçlarını ithal hakkı da zaten size ait demektir. Hele, söz konusu olayda olduğu gibi dışarıdaki yapımcılarla daha sıkı bir organik bağınız varsa, o ilacı ha üretmişsiniz, ha ithal etmişsiniz, önemli bir farkı yoktur. Nihayet üretseniz de asıl mesele ne kadar kâr edeceğinizdir, ithal etseniz de... Bir dönemin konjonktüründe üretmek daha uygun düşer, ötekinde ithal etmek... Ne gam? Sonra, öyle çarşaf boyu ilan vererek yaygarayı koparırsanız, hem belirli bir hak uğruna grev yapan işçiyi kamuoyuna şikayet etmiş olursunuz, hem de eczanelere ve ecza depolarına, suret-i haktan görünerek, «Elinizdeki ilaçları tezgahlardan kaldırın. Bunalım yaratın, sizin de bizim de kıymetimiz anlaşılın» mesajını vermiş olursunuz. Ne güzel, ne başıboş bir ülkeyiz ya rab!

Bir medeni ülkede böyle, aba altından değnek göstererek halkın sağlığıyla oynayacak-sın da oradaki hükümet senin hatırını sormayacak, öyle mi?

Vallahi adama, dünyasını dar ederler...»

diyordu. Oktay Ekşi'nin yazısının yayınlanmasından hemen sonra, 20 Ekim 1985'de, Birleşik Alman İlaç Fabrikası Hürriyet Gazetesi'ne bir ilan daha veriyordu:

«SAYIN KAMUJOYUNA

Firmamızın 17.10.1985 tarihinde, basın aracılığı ile Tıp mensuplarına ve Ecza deposu sahibi müşterilerimize yapmak zorunluluğunu duyduğu duyurunun, bazı çevrelerce yanlış anlamalara neden olduğunu üzümlere öğrenmiş bulunuyoruz.

Grev nedeni ile, üretimimizin durmuş olmasından kaynaklanan ve darlığı çekilen ilaçlarımızı ithal ettiğimizde bunları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının saptayacağı fiyatlar üzerinden, sayın halkımızın hizmetine sunacağımızı önemle duyururuz.

Saygılarımızla»

diyerek birazda hedef şaşırtıyordu. Birleşik Alman İlaç Fabrikaları ithal ettiği ilaçları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının saptayacağı fiyatlar üzerinden sayın halkımızın hizmetine sunacağını önemle duyururken, bizimde bu noktada önemle durmamız gerekiyor.

Şöyleki: 84/8845 sayılı ve 1 Ocak 1985 tarihinde yürürlüğe giren yeni ilaç fiyatlarını düzenleyen kararnameye göre, ilaç ithalatı yapmak mümkün. Buna göre ithalatçı satış fiyatı, ithalat maliyetine % 14 kâr ilave edilerek bulunacak. Yine aynı kararnameye göre yıllık kâr firma bazında yıllık satış tutarının % 15'ini, tek tek ilaç bazında ise yıllık satış tutarının % 20'sini geçemeyecek. Bu kararnameden de anlaşılacağı gibi BİFA'nın ilacı ithal etmesi kârlılığı açısından ona herhangi bir zarar getirmemekte. Kaldığı dönem dönem görülen ilaç ham maddesinin yüksek proforma fatura ile ithali ile iç pazardaki satış fiyatını yükseltmek gibi bir uygulama ile, ana firmadan gelen proforma faturanın yüksekliği, ilaç maliyetine ilave edilen % 14 ithalatçı kârını birden bire % 60-70'lere yükseltebilecek ve belkide sonucunda 100 tabletlik ithal «ALMAN ASPİRİNİ»nin 925 TL'ye satılmasına neden olabilecektir.

Bütün bunları bir kenara koyan BİFA, ilanında «İthalat yaparsam bunları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının saptayacağı fiyatlarla satacağım» diyerek acaba bugüne kadar ilaçlarını kendi saptadığı fiyatlarla mı sattığını söylemek istemektedir?

Bu ilanlar böyle sürüp gi-

derken, 22 Ekim 1985 tarihinde Hürriyet gazetesi haberinde, 440 sendikalı ve yarısından fazlasını kadınların oluşturduğu BİFA işçilerinin grev gözcüsü Esin Yerli, «Tamamen iş güvencesi için grev yaptıklarının» söylüyordu.

27 Ekim 1985 tarihinde Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinde T.E.B. Merkez Heyeti verdiği ilanla, Eczacı ve Hekimlere duyuru yaparak, Birleşik Alman İlaçlarının kimyasal eşdeğerleri ve endikasyon alanına bağlı olarak terapötik eşdeğerlerini yayınlıyor ve 2 Ocak 1985 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren «Eşdeğer İla Uygulaması»na dikkat çekiyordu. Yine aynı gün Ankara'da T.E.B. Merkez Heyeti ve yirmi sekiz odanın temsilcileri ile yapılan Danışma Kurulu Toplantısında, katılan bütün Eczacı odası temsilcilerinin imzaları ile BİFA'ya yazılan yazıda, «Fabrikanızda uygulanan grev gerekçe gösterilerek Eczanelerimizin ekonomik haklarına yönelik kısıtlayıcı hükümler içeren koşulların ivedilikle düzeltilmesini» istiyorlardı.

Gerçektende grev gerekçe gösterilerek ortaya atılan ithalat yaklaşımları, düşük şarşların yanı sıra peşinde birde BİFA'nın Eczanelere yönelik düşük iskonto uygulamasını getirmişti. Grev muhakkakki üretim kapasitesini etkileyebi-

lirdi. Ama grev öncesi fiyatları halen geçerli olan firmanın, grevi bahane edip iskonto düşürmesi eğer maliyet hesaplarından dolayı ise bunun çözümlü iskonto tenzili değil, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'ndan yeni fiyat istemektir. Ancak firmanın böyle bir yola sapmayıp da, peşin satışa geçmesinin nedeni olsa olsa, antiasit tablet ve süspanسیونları ile boğaz pastilleri gibi rekabeti yoğun müstahzarlarının pazar payını arttırmak için girdikleri uzun vadeli ve mal fazlası satışlar ile oluşan ödeme sorunudur. Ve BİFA, kendi bütçe uygulamasındaki ödeme açığını, peşin ödeme gibi iskonto tenziline yol açan uygulama ile yine her zaman olduğu gibi Eczacıya yüklemektedir.

Bu noktada hastanede görevli eczacılardan, eczane eczacılarına kadar tüm meslektaşlarımıza önemli bir sorumluluk düşmektedir. Bugün eczaneleri finansman yönünden zorlayan, yarın ithalata geçildiği takdirde ülke çapında ne tür sorunlar getireceği bilinen bu uygulamada, Eczacıların ilk aşamada 2 Ocak 1985 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan ve Eczacıya eşdeğer ilaç verme hakkını tanıyan uygulamaya önemle işlerlik kazandırılması gerekmektedir.

Bugün için BİFA müstah-

zarlarının «kimyasal eşdeğeri» belki çok fazla değildir. Ancak «endikasyon alanına bağlı olarak terapötik eşdeğerleri» ülkemizde Dünya Sağlık Örgütü (WHO) nün geliştirmekte olan ülkeler için verdiği listedeki sayının çok üzerindedir. Bu nedenle hastane ve eczane eczacılarının, birlikte çalıştığı hekimlerle yakın diyalog kurarak, olayı farmakolojik gruplar halinde değerlendirmesi, kullanılabilirlik alanlarına bağlı olarak tedavi edici eşdeğerlerini kullanma yoluna gitmeleri gerekmektedir.

Bu, dün olduğu gibi bugünde sağlık hizmetleri zincirindeki önemli yerinin bilincindeki Eczacıya düşen görevidir.

Hangi gerekçeye dayanırsa dayansın; bu tür uygulamalarda görülen şudur;

İLAÇ ÜRETİCİLERİ SERBEST ECZACILARI, KENDİ PAZARLAMA (SATIŞ) ÖRGÜTLERİ OLARAK GÖRMEKTE VE ALDIĞI KARARLARI ECZACININ TARTIŞMASIZ KABUL EDECEĞİNİ DÜŞÜNMEKTEDİR.

ECZACI ALTERNATİFLERİNİ YARATACAK GÜÇTEDİR VE BU OLANAKLARI YARATAKTIKIR.

ECZACILAR HİÇBİR ZAMAN İLAÇ ÜRETİCİSİNE MAHKUM EDİLEMEZ VE EDİLEMEYECEKTİR.